

Le 4 août 1914, les troupes allemandes envahissent la Belgique. Les premiers combats (Mons, Nord de la France, Aisne, Marne) révèlent l'opportunité de contrôler les ports de la mer du Nord et de la Manche. Un objectif essentiel du front occidental devient donc :

- pour les forces britanniques, de préserver leur ravitaillement maritime;
- pour l'état-major allemand, de s'emparer des villes portuaires belges et du Pas-de-Calais.

Cette «Course à la mer» modifie la stratégie des belligérants. Le «Saillant d'Ypres» englobant le secteur de Ploegsteert devient un axe-clé.

Les terribles affrontements d'octobre et novembre 1914 débouchent sur une guerre de position. Les Britanniques occupent les bois de Ploegsteert : tranchées, abris, baraquements constituent la ligne de front. Les Allemands cantonnent à l'est de tout ce secteur. En 1915 et 1916, la fréquence des combats s'atténue. Cette accalmie relative permet aux nouvelles recrues de s'initier à la précarité de la guerre des tranchées. La bataille de Messines marque un revirement de situation. Le 7 juin 1917, dix-neuf mines britanniques explosent le long du «Saillant d'Ypres». Les Allemands lancent une contre-offensive en avril 1918 et s'emparent de Ploegsteert. Fin septembre 1918, le secteur sera libéré.

Les dix-neuf panneaux de ce circuit évoquent ces faits de guerre et leur lot de souffrance, de sacrifice, de deuil. Un hommage empreint de reconnaissance et d'émotion.

- 1) Le Mémorial
- 2) Le Last Post
- 3) Les Catacombes près de Hyde Park Corner
- 4) Le Château de la Hutte
- 5) Hill 63
- 6) Prowse Point Military Cemetery
- 7) La Trêve de Noël 1914
- 8) Les caricatures de Old Bill
- 9) Le 6 juin 1917 peu avant minuit...
- 10) 24 mines
- 11) Carrefour du Gheer 1914
- 12) Hunter Avenue, une ligne de soutien dans le bois
- 13) London Rifle Brigade Cemetery
- 14) Le petit fils de Winston Churchill à Ploegsteert
- 15) Strand Military Cemetery
- 16) Mud Lane au carrefour de Hyde Park Corner
- 17) Cartographie du bois de Ploegsteert
- 18) Mud Corner, Toronto Avenue, Ploegsteert Wood, Rifle House Cemetery
- 19) Underhill Farm et le Château du Rosenberg

- route express (RN 58)
- route importante
- chemin en dur
- chemin praticable
- chemin privé inaccessible
- cours d'eau
- bois
- cimetière anglais
- château
- abri
- mine
- calvaire
- site fossoyer
- bâtiment
- ferme
- chapelle

- panneaux/panels/panelen
- 2 km
- 4 km
- 8 km

Point de départ conseillé : le Mémorial. Les panneaux ne suivent aucun ordre particulier. Ils peuvent être parcourus librement.

Starting point : The Ploegsteert Memorial. There is no particular order in which the panels need to be visited.

Vertrekpunt : het Memoriaal. De verschillende panelen staan niet in een specifieke volgorde. Men ken vrij wandelen van het ene moment van de oorlog naar een ander.

During October to December 1914 Ploegsteert experienced some of the most ferocious fighting of the Great War when it was embroiled in both the First Battle of Ypres to the north and the Battle of Armentières to the south.

Things quietened down in early 1915 and the sector was used by Germans and British alike to acclimatise incoming battalions into the 'art' of trench warfare.

In late 1916 and the first half of 1917 the sector was taken over by Anzac II Corps culminating in the 3rd Australian Division launching its part of the attack at the opening of the Battle of Messines on 7 June 1917.

In 1918 the sector fell to the Germans in their Spring Offensive but they eventually withdrew in September of the same year.

Although no great battles were fought here, it was constantly involved in raiding, mining operations and minor actions, and most regiments who took part in the war were to experience service in the area.

The nineteen panels sited around the wood not only pay tribute to those who served and fell here, but also reflect the conditions and destructive nature of the 1914-1918 period.

- 1] The Ploegsteert Memorial
- 2] Last Post sounding
- 3] The Catacombs at Hyde Park Corner
- 4] Château de la Hutte
- 5] Hill 63
- 6] Prowse Point Military Cemetery
- 7] The Christmas Truce of 1914
- 8] Bairnsfather's 'Old Bill'
- 9] 6 June 1917, the eve of the Battle of Messines
- 10] The mines of the Battle of Messines
- 11] Le Gheer crossroads
- 12] Hunter Avenue support trench/breastworks
- 13] London Rifle Brigade Cemetery
- 14] Winston Churchill at Ploegsteert
- 15] Strand Military Cemetery
- 16] Mud Lane at the wartime crossroads at Hyde Park Corner
- 17] Map of the interior of of the wartime Ploegsteert Wood
- 18] Mud Corner and the 3 military cemeteries within the wood
- 19] Underhill Farm and Rosenberg Château

4 augustus 1914, Duitse troepen bestormen België. Na de eerste veldslagen (Bergen, Noord Frankrijk de Aisne en de Marne) wordt het duidelijk dat men de Noordzee havens moet controleren. Een essentieel doel op het westelijk front wordt :

* voor de Engelsen, de doorstroom van de bevoorrading te handhaven,
* voor de Duitsers, de bezetting van de Belgische en de Franse havens. Deze "race naar de zee" verplicht beide partijen hun plannen te veranderen. De Ieperboog, met erin de sector van Ploegsteert, is nu van strategisch belang.

De vreselijke gevechten van oktober en november 1914 evolueren naar een positie oorlog. De Britten belegeren het Ploegsteert bos, loopgraven, schuilplaatsen en barakken vormen de frontlijn. De Duitsers bezetten het oosten van deze sector. In 1915 en 1916 wordt het wat kalmer en de nieuwe rekruten komen naar Ploegsteert voor hun opleiding en leren er de loopgraven oorlog. 7 juni 1917, de Britten brengen 19 mijnen onder de Duitse loopgraven tot ontploffing voor de slag om Mesen. In april 1918 nemen de Duitse troepen het bos van Ploegsteert in beslag. De sector wordt enkele maanden later, eind september, bevrijd.

Deze negentien panelen herdenken deze gevechten de wreedheid de opoffering en de rauw die op het front het dagelijkse lot waren.

- 1) Het Memoriaal
- 2) De Last Post
- 3) De Catacomben bij Hyde Park Corner
- 4) Kasteel de la Hutte
- 5) Hill 63
- 6) Prowse Point Military Cemetery
- 7) De wapenstilstand van Kerstmis 1914
- 8) De karikaturen van Bairnsfather
- 9) Op 6 juni, iets vóór middernacht
- 10) 24 landmijnen
- 11) Kruispunt van le Gheer 1914
- 12) Hunter Avenue, een steunlijn in het bos
- 13) London Rifle Brigade Cemetery
- 14) De kleinzoon van Winston Churchill in Ploegsteert.
- 15) Strand Military Cemetery
- 16) Mud Lane aan het kruispunt Hyde Park Corner
- 17) De kaart van het bos van Ploegsteert
- 18) Mud Corner, Toronto Avenue, Ploegsteert Wood, Rifle House Cemetery
- 19) Underhill Farm en het Rosenberg kasteel

Information :

Office du Tourisme de Comines-Warneton
21 chemin du Moulin Soete, 7780 Comines (B)
Tél. 0032(0)56 55 56 00 – Fax 0032(0)56 55 56 08
office.tourisme.comines-warneton@belgacom.net
www.villedecomines-warneton.be

Sonnerie du Last Post au Mémorial de Ploegsteert chaque premier vendredi du mois, à 19 heures.

Last Post is sounded at the Ploegsteert Memorial at 7 p.m. on the first Friday of every month.

Iedere eerste vrijdag van de maand om 19 uur luidt de Last Post in het Memoriaal van Ploegsteert.

Remerciements :

Comité du Mémorial de Ploegsteert - ww1plugstreet.org
Société d'Histoire de Comines-Warneton et de la région - www.shcwr.org

Avec le soutien du Commissariat Général au Tourisme de la Région wallonne, la Maison du Tourisme de la Picardie et la Ville de Comines-Warneton.

Sur les Chemins du Souvenir

A Walk Round Plugstreet

Op Tocht door de Geschiedenis

Comines
Warneton

